

ultimo; in I *Sent.*, dist. 41; in cap. IX *Rom.*, lect. 2 et 3; in cap. I *ad Ephes.*, lect. 4, et alibi.

Hæc vero conclusio iterum et efficacius probabitur ex his quæ dicturi sumus pro sequenti conclusione. Si namque constet, ut probabimus, Deum in negotio prædestinationis primum incipere ab intentione dandi gloriam, deinde vi hujus intentionis velle dare gratiam et inde procedentia merita, tanquam media necessaria ad obtinendam gloriam; certo certius constabit, nulla prorsus merita, seu nullum bonum usum gratiæ, esse causam seu rationem motivam prædestinationis ad gloriam, sed ejus effectum. Sit itaque

§ III

Prædestinatio gratuita asseritur contra sententiam Congruistarum.

Congruistæ communiter, ut notavimus § I, dicunt quod, cum prædestinatio adæquate sumpta duo importet, nempe gratiam et gloriam, Deus prædestinando incipiat ab intentione dandi gratiam, specialem scilicet et electis propriam, deinde propter merita ex ea gratia speciali procedentia decernere gloriam; ita ut prædestinatio ad gratiam electis propriam et reipsa salvantem sit gratuita, prædestinatio autem ad gloriam sit ex prævisis meritis.

Si hic ageretur dumtaxat de ordine qui intercedit inter prædestinationem ad gratiam seu merita et prædestinationem ad gloriam, et ab eis qui volunt prædestinationem ad merita esse priorem concederetur, quod ista merita sint a Deo per gratiam vi sua efficacem, et non a libero arbitrio sub gratia versatili et concursu indifferenti, levis momenti foret hæc quæstio, et in hoc solum peccarent Congruistæ, quod ordine præpostero ponerent electionem mediorum ante intentionem finis. At, cum defendant prædestinationem dicto sensu gratuitam secundum systema scientiæ mediæ, eatenus volunt esse gratuitam, quatenus Deus gratuito decernit ponere prædestinatum in iis circumstantiis

in quibus prævidit per scientiam mediam eum gratiæ versatili ex sua libertate consensurum, quo præviso consensu perseverante, illi decernit gloriam: ita ut, juxta hunc modum explicandi prædestinationem gratuitam, retenta scientia media, prædestinatio ad gloriam in se sit etiam ex præviso consensu libero seu bono usu gratiæ non procedente a gratia, sed a libero arbitrio sub gratia concomitante. Dumque dicunt, Deum prædestinare ad gloriam ex prævisis meritis gratiæ, non intelligunt merita quæ gratia vi sua efficaciter conferat, operando ipsum consensum gratiæ, id enim excidium libertatis reputant; sed merita orta ex fundo libertatis creatæ, quæ, auxilio sibi oblato indifferenter ad utrumlibet, pro nutu se determinat ad bonum. Unde in eodem ferme luto hærent cum puris Molinistis, et quia omnia fere argumenta quæ contra Molinam et Lessium protulimus eludunt, ea interpretando de prædestinatione ad gloriam in semine, hoc est de prædestinatione ad gratiam specialem quæ est semen gratiæ, seu de illa voluntate gratuita dandi aliquibus gratiam congruam, suscipimus hic probandum prædestinationem ad gloriam in se esse priorem hæc prædestinatione ad gratiam; sicque prædestinationem ad gloriam in se non esse ex ullis prorsus meritis prævisis, sed hæc esse illius effectus. Unde

Dico: In decreto gratiæ prædestinationis prior est prædestinatio ad gloriam in se, quam ad gratiam seu merita¹. Consequenter prædestinatio ad gloriam in se est mere gratuita.

Prob. ratione fundamentali. Quicumque prudenter et ordinate agit, prius intendit finem quam media. Atqui Deus prudenter et ordinate agit, et merita sunt media, gloria est finis. Ergo prius intendit gloriam quam merita.

Quamvis non me lateat adversarios huic brevi et ineluctabili argumento innumeras prope excogitasse responsiones, non video tamen quæ ejus propositio possit cum

1. Hic q. 23, a. 4, o; q. 6 de *Veritate*, a. 2.

aliquo fundamento negari. — Major ipso solo lumine naturali innotescit. Media enim non appetuntur propter se, alias non forent media, sed finis; sed appetuntur propter finem, et ex amore finis. Ergo prius debet amari finis. Insuper, qui vult media, vel illa vult propter aliquem finem, vel non: si primum, ergo prius vult finem; si secundum, ergo ex casu et fortuito agit, nesciens propter quid agat, quod repugnat prudenter operanti. Tandem est commune axioma theologorum et philosophorum, quod « finis sit primum in intentione et ultimum in executione. » — Minor non est minus certa. Quoad primam partem, Deum scilicet prudenter et ordinate agere, ea certitudine certa est qua certum est esse Deum. Quoad secundam partem, scilicet merita esse media et gloriam finem, est pariter certa: 1° ratione; quia merita non quærentur propter se, sed propter præmium, quod est merces meritum, et ultimum, quo adepti, cessant merita; 2° ex definitione Ecclesiæ in concil. Trid., sess. vi, cap. 7, ubi dicitur quod « finalis causa nostræ justificationis est gloria Dei et Christi, et vita æterna. » Ergo vita æterna exercet, respectu gratiæ et meritum, causalitatem causæ finalis; merita vero pertinent ad hanc viam qua tendimus ad illam vitam æternam, ut ad ultimum finem. Ergo merita sunt media quibus tendimus ad gloriam, ut ad finem. Hæc ita aperta sunt, ut iis qui vel rationis diluculum attigerunt, vel primis religionis rudimentis sunt imbuti, sint pervia. Videamus tamen ad quas et quantas evasiones confugiant adversarii, ut hoc brevi laqueo se extricent.

Respondet 1° Tournelius hic, § *Solv. obj. ex rationibus*, negando absolute majorem propositionem argumenti, scilicet. « Quicumque prudenter et ordinate agit, prius intendit finem quam media. » At, quo fundamento? Auribus audite: « Patet, inquit, falsitas hujus principii exemplo prædestinationis angelorum, quam multi ex iis qui nobis hic dissentiunt, » scilicet Jansenistæ, « censent factam esse ex prævisis meritis. »

Sed contra: 1° Imprimis hæc responsio nos non tangit,

qui sustinemus prædestinationem angelorum non esse minus gratuitam, quam hominum in natura lapsa. Unde doctor Parisiensis debuisset negare majorem in principiis Jansenii dumtaxat, et non absolute. 2° Fatente Tournelio, prædestinatio ex prævisis meritis, et istud principium: « Qui prudenter agit, prius intendit finem quam media, » non se compatiuntur. Quid autem in pari casu dicat recta ratio? retinendum esse quod magis certum est, et dimitendum quod est minus certum. Porro, nemo sanæ mentis, ut puto, negabit prædestinationem ex prævisis meritis, quam ipse Tournelius agnoscit esse impugnata a plurimis et celeberrimis doctoribus, esse minus certam, quam certum sit laudatum principium, utpote axioma communiter receptum, totius generis humani experientia probatum, primis rationis principiis innixum, ut probavimus, a D. Thoma assertum, et a nullo adversariorum quem sciam, excepto Tournelio, absolute negatum, sed vel distinctum vel explicatum. Ergo dimittenda est prædestinatio ex prævisis meritis, et retinendum præfatum principium. 3° Jansenius negavit hoc principium. Esto. Ideone negandum? An potior est doctori Moliniano Jansenius negans, quam doctor Angelicus diserte asserens, hic q. 23, a. 4, o: « Non præcipitur aliquid ordinandum in finem, nisi præexistente voluntate finis? » Huic ergo responsioni non satis fidens Tournelius,

Respondet 2° permittendo laudatum principium sub duplici restrictione seu conditione: prima, quod finis habeat tantum rationem finis, et non præmii aut mercedis; secunda, quod intendatur absolute et efficaciter, et non conditionate et ineffaciter. Deus autem, inquit, non prædestinat homines ad gloriam sub una ratione finis, sed etiam sub ratione præmii et mercedis; neque illam intendit absolute et efficaciter, sed ineffaciter et conditionate, si nempe velint homines bene uti auxilio gratiæ: unde non sequitur quod prius intendat finem seu gloriam, quam merita.

Contra primum. Gloria, etiam ut præmium et corona, se habet ad merita sicut finis ad media; merita enim

nobis præparantur et conferuntur ut per illa, tanquam per media, obtineamus gloriam ut coronam et præmium tanquam ultimum finem justificationis nostræ, secundum Trident. cit. Atqui, permittente Tournelio et concedentibus omnibus, finis, ut finis, prius intenditur quam merita. Palpa subterfugium doctoris Sorbonici in exemplo familiari. Qui stat in agone, intendit bravium ut præmium et coronam; et tamen illud prius intendit quam certamen, nec nisi ex amore bravii se certamini accingit, ea scilicet ratione, quod bravium sit finis, et certamen medium. Finis autem prius intenditur quam medium. Item voluntas antecedens in Deo salutis omnium, est salutis ut præmii et coronæ, et tamen prius sic intenditur quam merita; hæc enim voluntas antecedens, ut concedunt adversarii, non est ex prævisis meritis.

Contra secundum. Prædestinatio, secundum definitionem Augustini, quam acceptat Tournelius, est « præscientia et præparatio beneficiorum, » non qualicumque, sed « quibus certissime liberantur quicumque liberantur, » hoc est, efficaciter et certo perducentium ad gloriam. Atqui fieri non potest quod Deus velit adhibere media absolute efficacia ad consequendam gloriam, nisi ipsam gloriam absolute et efficaciter velit. Ergo Deus voluntate prædestinativa intendit gloriam non ineffaciter et conditionate, sed efficaciter et absolute. — Prob. min. 1° Ab absurdo. Is haberetur, non dico imprudens, sed pene stultus, qui adhiberet media quæ sciret certo efficacia ad aliquem finem consequendum, et eum finem non vellet efficaciter et absolute. Patet in illo qui applicaret ignem stupæ, et non vellet efficaciter comburi stupam. Prob. 2° ratione. Intentio finis est causa electionis mediolorum. Ergo electio mediolorum efficacium supponit intentionem efficacem finis. Alioquin non servaretur proportio inter causam et effectum, sed effectus superaret virtutem causæ.

Ad hæc, duo reponit doctor Parisiensis: 1° Negat hoc principium, scilicet quod electio mediolorum certo et efficaciter conducentium ad finem, supponat intentionem efficacem finis. Rationem negati attende: quia, inquit, « multis reprobis nonnulla interdum efficaciora auxilia

gratiæ conferuntur quam electis, si unam excipias finalem perseverantiam; nec tamen Deus erga illos reprobos efficacem et absolutam habet gratiæ conferendæ intentionem. » Quis non miretur hanc decretoriam argumenti refutationem? Argumentum est de auxiliis certo et efficaciter conducentibus ad gloriam, proinde perseverantiam finalem includentibus. Responsio est de auxiliis efficacibus ad aliquos actus, sed perseverantiam finalem non includentibus, nec certo et efficaciter ad gloriam perducentibus: nos de cepis, ille de alliis. Me sane tædet (sit dictum absque injuria), his confutandis immorari, cum aliquos non tædeat ista mirari.

2° Admittit proxime laudatum principium, si agatur de electione auxilii per se efficacis independentem a consensu voluntatis, secus negat.

Contra 1° subsumo: Atqui auxilia quæ Deus præparat prædestinatis, esse per se efficacia, independentem a consensu voluntatis, late jam probavimus contra Tournelium, et alibi iterum probabimus. Quod autem opponit, esse de fide, quæcumque supponatur gratiæ vis et efficacia, voluntatem posse semper dissentire, quod ad nauseam ubique repetit, quasi ullus Catholicus id unquam absolute negaverit, est prorsus futile. Concedimus namque, cuilibet gratiæ voluntatem posse dissentire potentia antecedente et in sensu diviso, non potentia consequente et in sensu composito: concedimus, inquam, posse vere dissentire; sed et scimus Deum, qui magis habet in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas, posse efficere ut reipsa non dissentiat, sicque quod hæc dissentendi potentia non officiat efficaciam gratiæ.

2° Abstrahamus tantillum, an hæc auxilia prædestinatis præparata sint ex se efficacia, an ex consensu voluntatis. Sic arguo: Vel Deus præscit illa esse efficacia, quovis modo sint efficacia, vel non. Hoc secundum dici non potest. Si primum dicatur, remanet vis integra argumenti: nempe esse quoddam stultitiæ genus adhibere media quæ seis efficacia ad assequendum aliquem finem quem non vis efficaciter assequi; absurdumque esse, effectum, qua-

lis est electio mediorum respectu finis, superare virtutem suæ causæ. His omnibus puto abunde satisfactum triceis doctoris Molinistæ.

Respondent 3° alii ad principium primo laudatum, neminem quidem posse intendere media efficacia, nisi ex amore efficaci finis, quando sibi ipsi intendit finem per media a sola sua voluntate dependentia; si autem alteri intendat finem per media ab ejus voluntate dependentia, tunc non potest efficaciter et absolute intendere finem, sed inefficaciter et conditionate, si nempe ille ponat media. Sic, inquit, aliquis non potest alteri efficaciter velle præmium certaminis, nisi prævisa ejus victoria, sed tantum inefficaciter et conditionate, si vincat; sic non potest quis efficaciter et absolute velle mercedem operario, nisi præviso ejus labore, sed tantum inefficaciter et conditionate, si laboret. Deus autem intendit nobis gloriam ut coronam et præmium, per merita nostra quæ vult a libera nostra voluntate procedere; ad illa enim nos non cogit nec necessitat. Ergo vult tantum inefficaciter et conditionate nobis gloriam.

Sed contra. Hæc responsio, quæ ferme coincidit cum præcedenti, nititur falso supposito, scilicet merita nostra, quantumvis libera, non esse in manu et potestate Dei; quod est omnino falsum. Deus enim, juxta Scripturam, *operatur omnia; operatur velle et perficere; in ipso vivimus, movemur et sumus; ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia.* Et juxta Aug., « habet humanorum cordium quo placeret inclinandorum omnipotentissimam potestatem... Magis habet in potestate sua voluntates hominum, quam ipsi suas, » *de Correp. et Grat.*, cap. 13. Et « dum merita nostra coronat, sua dona coronat, » serm. 333¹, n. 3; *lib. de Gratia et Libero arbit.*, cap. 6, n. 15. Nec ideo nos cogit aut necessitat, sed, juxta eundem Aug., *lib. I cont. duas epist. Pelagian.*, cap. 19, n. 37, omnipotentia sua « facit ex nolentibus volentes, ex repugnantibus con-

1. Alias, inter homil. 14.

sentientes; » et *lib. de Grat. et Lib. arbit.* cap. 16, n. 32: « Facit ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati. » Quo posito, sic argumentum retorqueo: Nemo potest eligere media efficacia ad finem consequendum, quando hæc media sunt in ejus manu et potestate, quin prius intendat efficaciter finem. Atqui merita nostra, quæ sunt media ad gloriam, sunt in manu et potestate Dei. Ergo Deus non potest intendere nobis merita efficacia ad gloriam, nisi prius intendat efficaciter gloriam. Exempla autem allata deficiunt in hoc, quod non sit in potestate proponentis præmium aut mercedem, dare certanti industriam et victoriam, et operario voluntatem laborandi, vires et laborem.

Respondet 4° Deum velle merita, non propter gloriam dandam electis, sed propter propriam suam gloriam; omnia enim propter semetipsum operatus est Dominus, *Prov.*, xvi, 4.

Sed contra. Dicit Apostolus, *II Tim.*, iv, 8: *Reposita est mihi corona justitiæ.* Ergo meritorum finis. Et concil. Trid., sess. vi, cap. 7, reponit gloriam nostram inter fines justificationis nostræ, ut dictum est. Licet ergo gloria Dei sit generalis finis omnium suorum operum, sunt tamen alii fines particulares; vult enim, inquit S. Thomas¹, ea quæ sunt ad finem ordinari ad finem. Vult ergo hoc esse propter hoc, scilicet merita propter gloriam, tanquam media propter finem particularem.

Respondent 5° verum esse assertum principium, scilicet finem prius intendi quam media, in his qui ordine quodam per plures actus volunt finem et media; Deum autem ea velle simul uno simplici actu.

Sed contra. Hæc responsio non solvit, sed fugit difficultatem. Difficultas namque procedit in hypothesi quod Deus velit finem et media secundum ordinem prioris et posterioris, non ex parte sui actus, sed ex parte rerum volitarum, quæ hunc ordinem prioris et posterioris inter

1. Hic q. 19, a. 5, o.

se habent. Ex quo habemus fundamentum concipiendi, Deum velle unum prius altero, ejusque ideo actum realiter simplicem et unum esse virtualiter multiplicem. Quod si id negaretur in hac materia prædestinationis, deberet negari in omnibus aliis, contra communem sensum theologorum et Patrum, imo et Scripturæ, quæ in pluribus locis explicari non poterit absque hac virtuali distinctione ex parte actus divini, ut illud *Judith*, ix, 4 : *Tu enim fecisti priora, et illa post illa cogitasti : et hoc factum est quod ipse voluisti.*

Respondent 6° sæpe laudatum principium esse verum ubi agitur de mediis physicis quæ propria virtute finem assequuntur ; secus de mediis moralibus, ut sunt merita, quæ propria virtute finem non assequuntur, sed mediante alio quem movent ad conferendum finem.

Sed contra. Sive media sint physica, sive moralia, hoc ipso quo sunt certo efficacia, sive propria sive aliena virtute, fieri non potest quod efficaciter intendantur, nisi ex amore efficaci finis. Merita autem sunt media certo efficacia ad obtinendam gloriam, juxta definitionem prædestinationis datam ab Aug. et illud Apostoli, II *Tim.*, iv, 8 : *Reposita est mihi corona justitiæ quam reddet mihi Dominus in illa die justus judeæ.*

ARTICULUS IV

Solvuntur objectiones contra utramque conclusionem.

Quia, ut dixi, affines sunt sententiæ Lessii et Congruistarum, quas hucusque impugnavimus, et in hoc præcipuo conveniunt, quod prædestinatio ad gloriam sit ex præviso bono usu gratiæ, non quem dat efficaciter vi sua gratia, sed quem emendicat a libero arbitrio, et in id probandum collimant omnia argumenta quæ solent proponi contra prædestinationem gratuitam; nos autem id in utraque conclusione negamus : consequenter argumenta quæ militant contra unam conclusionem, militant pariter contra

aliam, et ideo omnia hic indistincte proponimus. Sed ad eorum faciliorem solutionem,

Nota 1° prædestinationem posse considerari dupliciter : in ordine intentionis et in ordine executionis. In ordine executionis iterum dupliciter : in ordine executionis præconceptæ et volitæ, et in ordine executionis exercitæ. Etenim Deus primo gratis intendit ab æterno dare aliquibus gloriam, ut præmium per merita obtinendum, consequenter dare merita ; et hic est ordo intentionis quem nostri vocant decretum intentivum, quod sic exprimi potest : Volo hunc perducere ad gloriam per modum præmii, atque ob id illi præparare media congrua. Deinde, Deus ab æterno præconcepit et decernit dare in tempore prius media per quæ possit obtineri hæc gloria ut præmium ; et hic est ordo executionis præconceptæ et volitæ, quem nostri vocant decretum executivum, quodque sic exprimitur : Volo huic prius dare merita, et propter merita gloriam. Tandem, in tempore confert merita, et propter merita gloriam ; et hic terminatur ordo executionis exercitæ. Igitur merita intrans ordinem intentionis, non ut motiva aut finis, sed ut effectus ; intrans autem ordinem executionis ut motiva, non per modum finis, sed ut media seu dispositiones dignificantur personam et reddentes eam aptam præmio.

§ I

Solvuntur objectiones ex Scriptura.

Objicies 1° cum Honorato Tournely, illud *Matth.*, xxv, 34 et 35 : *Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi ; esurivi enim, et dedistis mihi manducare.* Ad reprobos vero dicitur, ibidem, 41 : *Discedite a me, meledicti, in ignem æternum qui paratus est diabolo et angelis ejus.* Ubi bona opera referuntur tanquam ratio, non solum collationis regni, sed etiam præparationis et destinationis ad illud, quasi diceret : Paratum et destinatum est vobis regnum, quia fecistis eleemosynam pauperibus : *Esurivi enim, et dedistis mihi manducare.* Ergo.

Resp. Si Tournelius textum non mutilasset, et verba immediate sequentia secundam propositionem non tacuisset, in eis apertam sui argumenti invenisset solutionem, seu potius nullum fuisset argumentum quod indigeret solutione. Sic enim fert secunda sententia Domini : *Discedite a me, maledicti, in ignem æternum qui paratus est diabolo et angelis ejus; esurivi enim, et non dedistis mihi manducare.* Utraque sententia, tam prædestinatorum quam reproborum, eodem tenore, ut vides, effertur. Atqui particula causalis *enim* in secunda propositione non refertur ad τὸ *paratus*, sed ad *discedite*; alioquin sensus foret, infernum esse paratum diabolo, quia reprobi non fecerunt eleemosynam, quod est absurdum. Ergo similiter in prima propositione eadem particula *enim* non refertur ad τὸ *paratum*, sed ad τὸ *possidete*, quasi diceret prædestinatis : Possidete regnum, quia fecistis opera misericordiæ; quod totum spectat executionem.

Sed, etsi daremus gratis, τὸ *enim* referri ad τὸ *paratum*, intelligeretur de præparatione in ordine executionis præconceptæ et volitæ, non in ordine intentionis. Unde, cum instat Tournelius, eodem modo dari regnum in tempore quo est paratum ab æterno, verum est de præparatione æterna in ordine executionis, non in ordine intentionis. In ordine enim intentionis prius intenditur finis, deinde media; in ordine autem executionis prius intenduntur media ex quibus sequitur assecutio finis; quia, ut dictum est, quod est primum in intentione, est ultimum in executione, et e contra.

Objicies 2º cum eodem, *Matth.*, xii, 14. Proponitur parabola de invitatis ad nuptias, ad quas quia multi venire noluerunt, concludit Dominus : *Multi sunt vocati, pauci electi.* Ergo pauci electi, quia pauci voluerunt venire. Ergo electio illa supponit bonam eorum voluntatem qui per gratiam vocati venire voluerunt.

Resp. Nego consequentiam, quæ nullatenus sequitur ex verbis Salvatoris. Non ergo ideo pauci electi, quia pauci venire voluerunt, sed e contra pauci venire voluerunt, quia pauci sunt electi; ita ut accessus ad nuptias sit, non causa,

sed effectus electionis. Unde, a posteriori, seu tanquam ab effectu, ex hoc quod pauci venerint, bene inferitur quod pauci sint electi.

Objicies 3º cum eodem, illud *ad Rom.*, viii, 29 : *Quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Præscientia hic prævia est prædestinationi. *Quos præscivit... prædestinavit*, id est, quos præscivit beneficio gratiæ Filio suo conformes futuros, hos et prædestinavit.

Resp. 1º juxta quosdam, Apostolum intelligere præscientiam fundatam in decreto, juxta regulam S. Aug., *de Dono persever.*, cap. 19, n. 48, scilicet, cum agitur de vocatione electorum, præscientiam apud verbi Dei tractatores intelligendam esse prædestinationem, et sic sensus Apostoli erit : Quos prædestinavit ad gloriam, hos prædestinavit conformes futuros, beneficio gratiæ, imagini Filii sui, per exercitium honorum operum.

Resp. 2º juxta alios, et, ut videtur, conformius textui Apostoli, τὸ *præscivit* et τὸ *prædestinavit* ab eo sumi pro eodem, et utrumque referri ad conformitatem cum Christo, non in gratia, sed in gloria; ita ut sensus sit : Quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imagini Filii sui in gloria, hos in tempore vocat, justificat, et tandem glorificat.

§ II

Solvuntur objectiones ex Patribus.

Objicies 1º cum Tournelio. S. Prosper in Epist. ad Aug. scribit, unam fere omnium veterum Patrum fuisse mentem ac sententiam, prædestinationem hominum ad gloriam fieri ex prævisis meritis gratiæ. Ergo.

Resp. S. Prosperum, non suam, sed Semi-Pelagianorum sententiam, seu potius querelam et calumniam referre : « Multi, inquit S. Prosper, servorum Christi in Massiliensi urbe consistunt, in sanctitatis tuæ scriptis quæ adversus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant Patrum opinioni et ecclesiastico sensui, quidquid in eis

de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti. »

Inst. 1° cum eodem. S. Prosper dicit : « Illud qualiter diluatur, quæsumus, patienter insipientiam nostram ferendo, demonstres. » Ergo loquitur ex propria sententia.

Resp. Nego conseq. Imo ex verbis Prosperi oppositum sequitur. Itaque S. Prosper objectioni Semi-Pelagianorum solvendæ se putans imparem, recurrit ad Augustinum, eam ipsi exponit, et humiliter fatendo suam ignorantiam, rogat ut demonstret quomodo sit diluenda et solvenda. Ex quo palam sequitur quod S. Prosper non credat objectioni, non eam referat ut propriam sententiam, nec proprio nomine loquatur, sed e contra quod eam reputet falsam, cum ejus solutionem requirat.

Inst. 2° cum eodem, ex S. Ambros., lect. 3 de *Fide*, cap. 6; S. Hieron. Epist. 105, ad Hebidiam, Chrysostomo, hom. 8 in cap. xxv *Matth.*, qui docent prædestinationem innixam præscientiæ. Ergo.

Resp. 1° ex Aug., qui, de *Prædest. sanctor.*, cap. 14, n. 27, dicit priores Patres, ante ortam hæresim Pelagianam, quæstionem hanc obiter tantum attigisse, ideoque non mirum, si quædam eorum expressiones sint minus accuratæ, quamvis tamen principium ex quo prædestinationis gratuita eruitur asseruerint : item de *Dono persev.*, cap. 19, n. 48, ipsos Patres loqui de præscientia fundata in decreto divino, et non in voluntate creata, quæ præscientia includitur in ipsa prædestinatione; ideoque per præscientiam, apud illos, intelligendam esse prædestinationem.

Resp. 2° SS. Patres loqui de prædestinatione in ordine executionis præconceptæ, quia sic spectata est nobis notior et ad commendanda bona opera aptior, non vero de prædestinatione in ordine intentionis. Hanc enim profundioræ quæstionem, quam discutere Augustinum coegit hæresis Pelagiana, vix aut ne vix attigerunt; quod patet ex ipsis Semi-Pelagianis, qui cum veterum Patrum

monumenta diligentissime scrutati fuissent, conqueruntur apud Hilarium, in Epist. ad Aug., ipsum novam hanc quæstionem frustra movisse, quam nullus Patrum ante ipsum movisset, et sine qua gratiam populis utiliter prædicabant. Insistebant ergo SS. Patres prædestinationi spectatæ secundum ordinem executionis volitæ; quia, ut dixi, sic spectata, nobis est notior et ad commendanda merita aptior. Qua etiam ratione multi qui post hæresim Pelagianam tractatus asceticos scripserunt, imo nos ipsi et qui nobiscum consentiunt, quamvis pro aris et focus prædestinationem gratuitam in ordine intentionis defendamus; dum tamen e sacro pulpito populos ad bona opera hortamur, prædestinationem secundum ordinem executionis spectamus, et easdem expressiones adhibemus quas adhibuerunt veteres Patres : quia prædestinatio sic spectata pendet a bonis operibus, nec nisi post illa, et propter illa, præmium confert et conferre decernit; eoque sensu vere dicitur neminem prædestinari ad gloriam, nisi propter prævisa merita.

Responsionem hanc, quamvis verissimam et fundatissimam, Honoratus Tournely, pro sua in nos modestia, vocat *absurdam* et laudatis Patribus repugnantem; quia, cum ipsi loquantur de prædestinatione ab æterno in mente Dei, fingit nos respondere illos loqui de prædestinationis executione in tempore. At ipsi ultro condonamus, quia, peregrinus in schola Thomistica, non novit distinguere inter decretum æternum prædestinationis exequendæ et ipsam ejus executionem temporalem; dumque loquimur de prædestinatione secundum ordinem executionis, statim putat nos loqui de ipsa ejus executione temporali. Quæ si illi licuisset distinguere, sicut ipsi scholarum nostrarum tyrones distinguunt, non *absurditatem*, sed veritatem in responsione reperisset.

Objicies 2° cum eodem : Aug. Pelagianis contententibus prædestinationem ad gloriam fieri ex meritis, assentiri non recusat, modo agnoscant merita illa per gratiam comparari : « Si merita nostra, inquit, lib. de *Grat. et Lib. arbit.*, cap. 6, n. 15, sic intelligenter, ut etiam ipsa dona